

Remiss. Betänkandet E-recept inom EES SOU 2021:102

Region Skåne har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad remiss.

Region Skåne ställer sig positiv till utredningen men vill särskilt lyfta följande:

- att Region Skåne uppfattar det som att inget utökat personuppgiftsansvar avses falla på regionerna men detta behöver förtydligas ytterligare i skrivningarna.
- att det måste vara tydligt för alla parter att det samtycke patienten måste lämna för att kunna få sina e-recept expedierade i annat EES-land ska lämnas till e-hälsomyndigheten av patienten själv.
- att samtycke enligt punkten ovan bör kunna lämnas oavsett om patienten befinner sig i Sverige eller utomlands
- att e-hälsomyndigheten i sin roll som nationell kontaktpunkt får i uppdrag att komplettera läkemedlets handelsnamn med aktiv substans på e-recept för att möjliggöra expediering i annat EES-land.
- att man snarast finner lösning för att grupperna barn, patienter med skyddade personuppgifter och patienter vars läkemedel hämtas ut av ombud också ges möjlighet för att kunna hämta ut e-recept i annat EES-land.
- att det säkerställs att särskild hänsyn tas till de återbäringsavtal som regionen tecknat för att undvika risk för felutnyttjande vilket kan leda till ökade kostnader för regionen.

Konsekvenser för Region Skåne

Redan idag kan skånska patienter få sina läkemedel expedierade i annat EES-land genom pappersrecept varför övergången till e-recept inte bör innebära någon större påverkan eller förändring för Region Skåne i stort. Det bör dock klargöras vilken eventuell påverkan anslutningen kan få för de som klassas som gränsarbetare mellan Sverige och Danmark samt den risk som finns att utlandsboende svenskar kan komma använda funktionen för svensk vård istället för den som finns i det land de befinner sig.

Region Skåne har ett kostnadsansvar för läkemedelersättning som betalats ut till patienter bosatta inom regionen. Patienter som gör uttag på recept utomlands betalar oftast hela läkemedelskostnaden och begär efter hemkomst ersättning via Försäkringskassan. Försäkringskassan kontaktar patientens hemregion för att få svar på vilka svenska läkemedel som motsvarar de i utlandet expedierade och ifall de omfattas av högkostnadsskyddet. Försäkringskassan fakturerar sedan regionen för ersättningsanspråk som patienten ansökt om och fått utbetalt. Detta är en manuell process som kan komma att ta mera arbetstid i anspråk om utlandsköp av läkemedel ökar. Det är viktigt att det i ovanstående säkerställs att hänsyn tas till de återbäringsavtal som regionen tecknat för att undvika risk för felutnyttjande vilket kan leda till kostnader som Region Skåne annars inte skulle haft.

Såsom Region Skåne uppfattar utredningen kommer E-hälsomyndigheten, Läkemiddelsverket, Socialstyrelsen och öppenvårdsapoteken få utökat personuppgiftsansvar i de situationer som aktualiseras i utredningen. Under avsnitt 9.5.2 framgår dock att det är många aktörer som är inblandade och att det därför finns en risk att personuppgiftsansvaret blir otydligt. Huruvida vårdgivare, inbegripet regionerna, kan tänkas få något utökat personuppgiftsansvar framgår inte av utredningen. Med beaktande av detta är det önskvärt att förtydliga detta ytterligare då detta påverkar samtliga inblandande aktörer på ett inte obetydligt sätt.

Konsekvenser för förskrivare

I dagsläget är inte alla EES-länder anslutna till samarbetet med e-recept dvs e-recept från annat EES-land accepteras inte utan pappersrecept måste expedieras. Detta kan innebära ett merarbete för förskrivaren i de fall patienten avser resa till flera länder inom EES. Det måste därför vara tydligt och lättöverskådligt för förskrivaren vilka länder som accepterar e-recept eller ej. Dessutom måste det vara tydligt om det finns patientgrupper som är undantagna den hantering som föreslås av utredningen.

Handelsnamn på läkemedel kan skilja sig åt mellan olika EES-länder varför det i dagsläget krävs komplettering av aktiv substans till de pappersrecept som patient kan ta med för expediering i annat EES-land. Då recept idag skrivs elektroniskt finns inte möjlighet att på ett naturligt sätt komplettera med namn på aktiv

substans vilket riskerar omöjliggöra expedition på apotek i annat EES-land. På bas av ovanstående är det rimligt att e-hälsomyndigheten som nationell kontaktpunkt får ansvar att komplettera e-recept med aktiv substans i samband med hantering av patientsamtycke för expediering i annat EES-land. I annat fall kommer det krävas att patienten före avresa aktivt uppsöker läkare och erhåller e-recept (eller pappersrecept) för komplettering av aktiv substans på recepten. Detta innebär att del av nyttan med den föreslagna reformen går förlorad för både patient och förskrivare.

Konsekvenser för patienter

Samtycke från patient för behandling av personuppgifter som ett led i att kunna expediera e-recept i annat EES-land kommer enligt utredningen att krävas. Samtycket ska lämnas till e-hälsomyndigheten. Det måste här vara tydligt hur samtycke såväl lämnas som återkallas. Dessutom bör det vara möjligt att lämna samtycke från annat land än Sverige i de fall patienten redan befinner sig utomlands. Samtycket bör även vara av generell karaktär, det vill säga inte avgränsat att gälla i ett specifikt land.

Vissa recept får inte expedieras i annat EES-land, såsom licens- och extemporeläkemedel, särskilda läkemedel, dosdispenserade läkemedel mm. Det är viktigt att patienter och/eller ombud blir väl informerade om vilka läkemedel som inte kan bli expedierade i annat EES-land. Detta bör ske automatiskt då patienten lämnar samtycke för behandling av personuppgifter och ligga som en del av e-hälsomyndighetens uppdrag som nationell kontaktpunkt.

Det bör även tydligt framgå till patient att information till e-hälsomyndigheten sker automatiskt vid expediering av e-recept i annat EES-land.

Konsekvenser för patienter som är barn eller företräds av ombud

I delbetänkandet framgår att ytterligare utredning krävs i denna fråga och först kan vara möjlig när det är tydligt att barnets integritet kan säkerställas av E-hälsomyndigheten som personuppgiftsansvarig. Detta gäller även patienter med skyddade personuppgifter samt de som avser använda ombud vid uthämtning i annat EES-land.

Det bör vara prioriterat att alla dessa grupper så snart som möjligt omfattas av tjänsten e-recept över landsgränser.

Gilbert Tribo

Ordförande

Pia Lundbom
Hälsa- och sjukvårdsdirektör